

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 29 januari 2013
Ons kenmerk 5/2.2/2013000761
Behandeld door de heer L.C.M. Evers (0592) 36 55 59
Onderwerp: Onderhandelingsakkoord financiën Rijk – decentrale overheden

Geachte voorzitter/leden,

Bij brief van 22 januari 2012, kenmerk 4/2.2/2013000571 hebben wij u op de hoogte gebracht van de hoofdlijnen van het onderhandelingsakkoord dat het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) hebben bereikt met het kabinet over de financiën van de decentrale overheden. Zoals bekend gaat het daarbij om een pakketafpraak over de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof), schatkistbankieren en het BTW-compensatiefonds.

Het akkoord betreft een onderhandelingsakkoord dat nu ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de provincies. De onderhandelingsdelegatie van het IPO legt het akkoord met een positief advies voor aan de achterban. Pas na consultatie van de colleges van gedeputeerde staten van de onderscheiden provincies kan het bestuur van het IPO al dan niet definitief instemmen met het akkoord. Deze consultatie heeft 31 januari 2013 als deadline.

In de vergadering van uw commissie Bestuur en Financiën van 23 januari 2013 heeft gedeputeerde Van der Tuuk een nadere toelichting gegeven en toegezegd, alvorens de opvatting van het college aan het IPO mede te delen, uw staten in de vergadering van 30 januari a.s. de gelegenheid te geven, uw opvatting over het onderhandelingsakkoord met het college te delen.

Wij laten de diverse onderdelen van het onderhandelingsakkoord hierna ter nadere toelichting achtereenvolgens de revue passeren.

Wet Hof

De intentie is dat het EMU-tekort van decentrale overheden in 2017 is gedaald tot 0,2% van het nationale inkomen. In 2014 en 2015 mogen de decentrale overheden nog een tekort van 0,5% hebben. Eind 2015 wordt aan de hand van een evaluatie gekeken naar de realiteitswaarde van de daling van het saldo in 2016 en 2017. In het geval dat Europa aan Nederland geen sanctie oplegt zal er ook geen sanctie worden toegepast gedurende de kabinetsperiode (een principieel punt is, dat de mogelijkheid om sancties op te leggen wel blijft bestaan). Afhankelijk van de verdeling van de - 0,5% over de decentrale overheden zal blijken in hoeverre provincies hiermee uit de voeten kunnen. De afspraken geven in ieder geval meer ruimte en vrijheid aan decentrale overheden om met de problematiek van de wet Hof om te gaan.

Schatkistbankieren

Met twee aanvullende afspraken komt het kabinet de bezwaren van de decentrale overheden tegen het schatkistbankieren enigszins tegemoet. Zo maakt een aanpassing in de wet het mogelijk dat openbare lichamen onder voorwaarden onderling geld kunnen uitlenen. Maar dit mag alleen binnen de collectieve sector en daarnaast mogen geen leningen aan openbare lichamen verstrekt worden waarmee een toezichtrelatie bestaat. Dit betekent dat we geen leningen aan Drentse openbare lichamen zoals gemeenten mogen verstrekken, ook niet vanuit de publieke taak.

BTW-compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds (BCF) blijft bestaan. Provincies hebben zich steeds tegen afschaffing verzet, omdat dit regionale investeringen en samenwerking met bijvoorbeeld andere provincies en gemeenten afremt. Afschaffing zou in 2014 bovendien een eenmalige strop van circa € 300 miljoen hebben betekend voor provincies. Aan het voortbestaan van het BCF zijn wel twee voorwaarden verbonden: de door het kabinet geplande structurele bezuiniging van € 550 miljoen op het budget wordt gekort op het gemeentefonds en het provinciefonds en bovendien wordt vanaf 2015 een jaarlijks maximumbudget vastgesteld, zodat decentrale overheden niet 'onbeperkt' BTW kunnen terugvragen.

Het voordeel van het niet afschaffen van het BCF is evident: ook in de toekomst kan BTW worden gecompenseerd. De decentrale overheden krijgen wel een korting van € 550 miljoen te verwerken. Het aandeel van het provinciefonds in die korting miljoen bedraagt in totaal € 66 miljoen. Dit aandeel is bepaald op basis van de declaraties. Het is nog niet bekend hoe de verdeling van de € 66 miljoen binnen het provinciefonds is. In de meicirculaire krijgen we hier uitsluitsel over. BZK kan dan kiezen voor een verdeling die aansluit bij de declaraties of een uitname op basis van de uitkeringsfactor.

Vanaf 2015 zal het BCF mee-ademen met het gemeente- en provinciefonds. Dat betekent dat het BCF zal groeien met de accrespercentages van het gemeente- en provinciefonds. Het is nog niet duidelijk of de verdeling van deze voeding uit gemeente- en provinciefonds zal gaan naar rato van de omvang van gemeente- en provinciefonds (93/7) of naar rato van de declaraties (88/12).

Een eventuele overschrijding van de gebudgetteerde bedragen wordt aangevuld vanuit het gemeente- en provinciefonds. Een eventuele onderschrijding zal teruggaan naar het gemeente- en provinciefonds. In beide gevallen is het nog niet duidelijk hoe de verdeling over gemeente- en provinciefonds zal zijn. Voor de verdeling binnen het provinciefonds geldt hetzelfde: er is vooralsnog geen duidelijkheid.

Provinciefonds en gemeentefonds

Tot slot spant het kabinet zich in om deze kabinetsperiode geen extra generieke bezuinigingen op het provinciefonds en het gemeentefonds door te voeren, afgezien van kortingen vanwege de 'trap op-trap af'-systematiek (als het Rijk bezuinigt bezuinigen provincies en gemeenten evenredig). Over de effecten bij verdere decentralisaties wordt nog geen uitspraak gedaan, dat is een onderwerp van nadere studie.

Standpunt van het college

Over het voorliggende onderhandelingsakkoord zijn wij gematigd positief. Voor Drenthe vallen op het gebied van de Wet Hof en het schatkistbankieren de gevolgen relatief mee. Een pijnpunt voor Drenthe vormt echter de uitwerking van de afspraken rond het BTW-compensatiefonds. De principiële bezwaren zijn onverkort blijven bestaan. De inzet van ons college is gericht op een duidelijk "ja, maar" ten aanzien van het onderhandelingsakkoord. Dat "maar" betreft dan om te beginnen de volgende aandachtspunten.

1. De sanctiebepalingen zouden geschrapt moeten worden indien de EU ook geen sanctie oplegt (in het wetsvoorstel Hof).
2. De toezichtsrelatie-bepaling bij uitlenen van overtollige middelen zou geschrapt moeten worden.
3. Er zou geen plafond moeten komen voor het BCF.

Verder is de Drentse inzet nog gericht op een specifiek onderdeel van het BCF, dat in het onderhandelingsakkoord nog opengelaten wordt. Daar zitten voor Drenthe nog te veel onzekerheden in. Dit Drentse "maar" houdt in, dat bij de verdeling van de uitname uit het provinciefonds en een eventuele korting bij overschrijding van het maximum aangesloten wordt bij de werkelijke declaraties en niet de uitkeringsfactor wordt toegepast.

Daarom wordt voorgesteld vanuit een "matig positieve grondhouding" in te stemmen met het akkoord met inachtneming van de hiervoor genoemde aandachtspunten. Wij brengen deze aandachtspunten over aan het IPO-bestuur met nadrukkelijk het verzoek al het mogelijke te doen om aan deze punten tegemoet te laten komen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over ons standpunt over het onderhandelingsakkoord en de redenen die wij voor dat standpunt hebben. Wij lichten een en ander graag toe in uw vergadering van woensdag 30 januari a.s.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

coll.